

Focis témanap

Minimum 5x45 perces komplex témanap
(magyar, testnevelés, vizuális kultúra, ének-zene)

Miről szól ez a tanegység?

Focizni általában minden fiú szeret, és a lányok között is akadnak páran, akik nem vetik meg a labda kergetését. Ezen a témanapon szeretnénk, ha többen kedvet kapnának a focihoz, azok is, akik eddig nem nagyon próbálták ki. A témanapon előkerülő szövegek mind a fociról szólnak, de a kedvelt labdajátékon és szabályain kívül a gyerekek többek között szurkolói illemszabályt is készíthetnek, írhatnak sporthírt, közvetíthetnek képzeletbeli sporteseményt, tervezhetnek csapatmezt, vagy éppen kapura is lóhatnak.

Áttekintő vázlat

4.1 Gólkirály	45 perc
4.1a Fonalgombolyag	15 perc
4.1b Mirr-Murr, a gólkirály	15 perc
4.1c Szurkolói szótár	15 perc
4.2 Sportközvetítés	45 perc
4.2a Szurkolói szótár	10 perc
4.2b Legszebb magyar gólok	10 perc
4.2c Sporthír	25 perc
4.3 Szokott-e Isten játszani?	min. 45 perc
4.3a Szokott-e Isten játszani?	15 perc
4.3b Isten a magyar válogatottban	30 perc
4.4 Focisták kézikönyve	45 perc
4.4a Kézikönyv csapatmunkában	30 perc
4.4b Csapatbeszámoló	15 perc
4.5 Focis tesióra	45 perc
4.5a Bemelegítés	10 perc
4.5b Labdaérvék fejlesztése	10 perc
4.5c Cserefoci	25 perc
Összesen	min. 5x45 perc

4. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Csukás István:
Mirr-Murr, a gólkirály
Miklya Zsolt:
Szokott-e Isten játszani?
Lázár Ervin: *Foci*
József Attila: *Isten*
Kiss Ottó:
Focisták kézikönyve
(részlet)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

- Szöveggyűjtemény
- Internet, projektor, hangfal
- Füzet, íróeszköz

A kreatív feladatokhoz szükséges anyagok, eszközök: rajzlap, mobiltelefon, rajzeszközök, labdák, ritmushangszerek

Tesiórához:
Tornaterem vagy focipálya
Néhány focilabda, focikapu
Szlalom-akadályok
Síp

JEGYZETEIM

Tanegységeink között a szövegek jellege miatt túlsúlyban van a foci, de ez nem jelenti azt, hogy minden focis órát meg kell tartani. Rövidebb-hosszabb egységek között választhatunk. Ez a témanap a leghosszabb, egy teljes délelőttöt kitölt, és akár folytathatjuk délután is egy igazi focimeccsel. Most az a célunk, hogy mindenkit bevonjunk és labdarúgó-élményben részesítsünk. Főleg a záró testnevelés órát szervezzük meg körültekintően, a gyerekek mozgáskészségének megfelelő szinten, hogy igazi játékélményt adjon!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek értsék meg, hogy a foci csapatjáték, tehát egyedül nem megy, és a káromkodás nem része a szurkolásnak!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mozgásjáték gombolyaggal
Mese olvasása, értelmezése
Interaktív multimédiás feladat
Beszélgetés, kifejezések gyűjtése
Szurkolói szótár összeállítása

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Fonalgombolyag (erős pamutfonal)

FELADATOK LEÍRÁSA

4.1 Gólkirály

4.1a Fonalgombolyag

Egy gombolyaggal is lehet csapatban labdajátékot játszani. Próbáljuk ki! A helyeteken ülve dobjátok egymásnak a gombolyagot, úgy, hogy egyik kezetekkel megfogjátok a fonat nálatok levő részét, a másik kezetekkel dobjátok tovább! Vigyázat, a fonalat tartó kézből a fonalat nem szabad elengedni! A játékosok közt egyre bonyolultabb fonalháló keletkezik, amit majd vissza is kell fejteni. A játék második felében fejsétek vissza a hálót úgy, hogy akinél a gombolyag van, az visszatekeri rá a fonalat! Ehhez át kell lépnie vagy bújni a fonalak fölött/alatt, ami érdekes, vicces mozgásokat eredményez. A nehezebb mozgású gyerekeknek segíthet a csoport, ha felemelik a kezüket és vele a hálót. Így könnyebben el lehet férni alatta. A hálóemeléssel a játékot is felgyorsíthatjuk.

Vedd figyelembe!

A fonat visszagombolyítása hálóemeléssel is időigényes. Ha még jobban szeretnénk gyorsítani a játékot, akkor a gombolyagdobálás végén a gyerekek tegyék le kezükből a fonalat, szakítsuk le a gombolyagról, és gyúrjuk össze a hálót egy gubancos fonallabdává! Ezt a későbbiekben is használhatjuk, például ha szólítunk valakit, annak odadobjuk a labdát, és beszélhet. Ügyeljünk rá, hogy puha, de erős fonalat (például szövéshez használt pamutfonalat) használjunk a játékhoz, különben könnyen elszakadhat!

4.1b Mirr-murr, a gólkirály

Olvassák el a gyerekek kis csoportokban **Csukás István: Mirr-Murr, a gólkirály** című meséjét, és mondják el egymásnak a véleményüket Mirr-Murr és a Kiscsacsi viselkedéséről! Majd beszéljük meg együtt, milyen szerepet szánt magának Mirr-Murr, és milyen szerepet szánt a Kiscsacsinak! Hogyan változtak meg később a szerepek? Miért? Majd oldjuk meg a *Mirr-Murr és Kiscsacsi* című tankocka feladatát (elérhető a Reftantáron)!

JEGYZETEIM

Keressünk olyan tulajdonságokat is, amelyek mindkettőjükre jellemzők!
A gyerekek gyűjtsék ki azokat a mondatokat, amelyeket szurkolásra használt a Kisacsaci! Gyűjtsünk még ilyen mondatokat!

Vedd figyelembe!

A szurkolásnál gyakran elszabadulnak az indulatok, és olyan mondatok, kifejezések hagyják el a szurkolók száját, ami kifejezetten bántó, sértő, trágár. Ez még a gyerekek szüleivel, rokonaival is előfordul otthon, meccsnézés közben. A feladat lehetőséget nyújt arra, hogy beszélgessünk erről a problémáról is a gyerekekkel.

- Miért nem illik káromkodni a futballmeccsen?
- Miért káros meccsnézés közben (és bármikor) trágár szavakat használni?
- Kinek, minek ártunk vele?
- Miért káromkodnak mégis az emberek?

Kapcsolódó

Jó, ha gyerekek tudják, hogy a káromkodást a Biblia is szigorúan tiltja. A „Ne mondd ki hiába Istenednek, az Úrnak a nevét” (2Mózes 20,7; 5Mózes 5,11) az Ószövetség egyik legfontosabb parancsa, a Tízparancsolatban kapott helyet. Aki Istent szidalmazza, az bűnt követ el. Isten tiszteletéhez és szeretetéhez kapcsolódik a felebarát szeretetének parancsa (Lukács 10,27), tehát hívő ember sem Istent, sem embert nem szidalmazhat. Persze a káromkodásnak sok formája van, ami valószínűleg az első keresztényektől sem állt távol. Erre utal, hogy Pál apostol az efezusiaknak ezt írja levelében: „Minden keserűség, indulat, harag, kiabálás és istenkáromlás legyen távol tőletek minden gonosszággal együtt.” (Efezus 4,31)
A gyerekeknek természetesen nem kell ilyen részletekbe menő teológiai magyarázatot adni, de fontos, hogy megértsék: a káromkodás, szitkozódás nem játék, akkor sem, ha erős a csoportnyomás, vagy éppen divatja van. A káromkodással ugyanis vétünk Isten, embertársaink és önmagunk ellen is.

4.1c Szurkolói szótár

A gyerekek állítsanak össze egy szurkolói szótárt, ami olyan kifejezéseket tartalmaz, ami nyugodtan használható buzdításra, nem sért meg senkit!
A csoportok olvassák fel gyűjtéseiket!

15
perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A (sport)hír jellemzőinek megismerése és alkalmazása.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Szurkolói szótár kiegészítése, kipróbálása
Sportközvetítés megtekintése szurkolással
Sporthír sajátosságainak megfigyelése
Sporthír írása

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHÉZ A FELADATHOZ?

Szurkolói szótár
Sporthír a Nemzeti Sport Online-ról

4.2 Sportközvetítés

45
perc

4.2a Szurkolói szótár

Vegyük elő ismét az előző órán kidolgozott szurkolói szótárt! Vannak-e még olyan kifejezések, melyekkel ki tudnánk egészíteni a szótárt?

Próbáljuk ki a legjobbakat! Mitől olyan jók? (Lelkesítő, leleményes, jól mondhatók, kórusban jól hangzanak stb.)

10
perc

4.2b Legszebb magyar gólok

Most nézzük meg egy válogatást a legszebbnek ítélt magyar gólokból!

Először hang nélkül (lásd a *Magyar válogatott gólok 2016-2019* című tankockát a Reftantáron)!

10
perc

Majd nézzük meg ugyanezt a videót hanggal (*Legszebb gólok magyar válogatott 2016-2019* címmel szintén a Reftantáron)! A gyerekek figyeljék meg a sportriporterek kommentálását! Milyen szavakat használnak? Milyen stílusban beszélnek? Hogyan, mivel érzékeltetik az érzelmeiket, a feszültség fokozását?

4.2c Sporthír

A gyerekek egyénileg vagy kis csoportban írjanak rövid sporthírt egy számukra fontos sporteseményről, amely lehet egy iskolai sportverseny, de valami profi világverseny is (és nem csak foci)!

25
perc

Vedd figyelembe!

Figyeljük meg a gyerekekkel a hír (sporthír) műfaji sajátosságait! A Nemzeti Sport weboldalát behozva először is vizsgáljuk meg, mitől lesz jó egy cím! Majd nyissunk meg egy cikket (amit olvassunk el előre, nehogy valamilyen meglepetéssel, nem kívánt tartalommal találkozzunk)! Nézzük végig a formai jegyeket (milyen hosszú, milyen kifejezéseket, mondatokat használ), majd a stílusjegyeket (hogyan épül fel a cikk, mi a szerkezete, mi a központi információ, azt hogyan emeli ki a cikk írója stb.)!

Ezek után a gyerekek valószínűleg képesek lesznek egyénileg, párban vagy kis csoportban megalkotni egy rövid sporthírt.

Ha a csapat nem túl kreatív nyelvileg, akkor válasszunk ki egy olyan sporteseményt, amit mindenki látott (iskolai futóverseny például), és közösen alkossuk meg a cikket!

JEGYZETEIM

4.3 Szokott-e Isten játszani?

4.3a Szokott-e Isten játszani

Olvassák el a gyerekek **Miklya Zsolt: Szokott-e Isten játszani?** című versét, majd rendezünk vitát arról, hogy szerintük Isten szokott-e játszani! A gyerekek kis csoportban keressenek érveket és ellenérveket arra, hogy Isten kreatív, játékos személyiség! Vitassuk meg a kérdést abból a szempontból is, illik-e Isten személyéhez, tekintélyéhez a játék!

Vedd figyelembe!

Hogy Isten nagyon kreatív, és szeret alkotni és játszani, egyértelműen bizonyítható a teremtés sokszínűségével, illetve azzal, hogy az ember alapvető természetébe van kódolva a játékosság.

A homo ludensről és Isten játékos természetéről Győri János Sámuel evangélikus lelkész *Játék a Bibliában* című cikkében olvashatunk (elérhető a Reftantáron).

4.3b Isten a magyar válogatottban

Olvassuk fel a gyerekeknek **Lázár Ervin: Foci** című novelláját, és kérdezzük meg, van-e olyan szó vagy szófordulat, amit nem értettek!

Felmerülhet, hogy mit jelent az „oxford”. A futballnyelvben az *oxford*, *oxi* azt jelenti: külsővel (a láb külső élével) dekázik, passzol.

Megbeszélés után a gyerekek saját választásuk szerint döntsék el, hogy milyen formában szeretnének foglalkozni a szövegben olvasottakkal!

- Írjanak hírt, vagy készítsenek hangfelvétellel sportközvetítést arról a meccsről, amelyben Isten beáll öt percre a magyar válogatottba! A hangfelvételhez a saját telefonjukat használhatják, ha van. (*Verbális-nyelvi intelligencia*)
- Készítsenek egy grafikont arról, hogyan alakult a meccs, illetve hogyan, mennyivel ugrott meg a magyarok esélye az utolsó öt percben! (*Matematikai-logikai intelligencia*)
- Tervezzenek emléklapot, pólót az „isteni meccs” emlékére! (*Vizuális-térbeli intelligencia*)
- Írjanak egy csapatindulót az „isteni focicsapat” számára egy általuk ismert dallamra! Az indulót ritmushangszerekkel is kísérhetik, és adják is elő! (*Zenei-ritmikus intelligencia*)
- Mit tesz Isten – az elegánsan öltözött úr – a focilabdával? Próbálják meg a gyerekek lemozogni (labda nélkül, pantomimmozgással) a novellában olvasott focimozgásokat! A focisták labdával is próbálkozhatnak. (*Testi-mozgásos intelligencia*)
- Írjanak le egy képzeletbeli találkozást a focicsatár Istennel (rövid elbeszélés)! (*Kapcsolati intelligencia*)
- Írják össze azokat a kérdéseket, melyeket Istennek feltennének a sporttal, focival kapcsolatban! (*Önismereti intelligencia*)

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek ismerjenek rá Isten játékos arcára.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Vers olvasása, értelmezése

Vita, érvelés

Novella olvasása, feldolgozása kreatív feladattal

(Verspárhuzam)

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHÉZ A FELADATHOZ?

A kreatív feladatokhoz szükséges anyagok, eszközök: rajzlap, mobiltelefon, rajzeszközök, labdák, ritmushangszerek

- Írjanak szurkolói imádságot kedvenc sportolójukkal, sportágukkal (nem feltétlenül a focival!) kapcsolatban! (*Egzisztenciális intelligencia*)

Vedd figyelembe!

A feladatokat a sokrétű intelligencia elméletét figyelembe véve állítottuk össze, a különböző intelligenciatípusok szerint (a domináns intelligenciatípus van kiemelve). A feladatok egyénileg, párban és kis csoportokban is elvégezhetőek a gyerekek döntése, választása szerint. Egy gyerek akár több feladatot is megoldhat.

A feladatsor, akár egy vagy több tanórát is kitölthet.
Óra végén a gyerekek mutassák be, mit végeztek!

Variáció

A novellában elhangzik egy **József Attila**-idézet. Nem pontosan, hanem átalakítva, a lényege szerint. Megtaláljuk a költő **Isten** című versében, amire hívjuk fel a gyerekek figyelmét! Az órai szövegfeldolgozásba nem vonjuk be a verset, párhuzamként szerepel a szöveggyűjteményben, otthoni elolvasásra ajánlott.

4.4 Focisták kézikönyve

4.4a Kézikönyv csapatmunkában

Olvassuk el a gyerekekkel **Kiss Ottó: Focisták kézikönyve** című regényének részletét, majd kis csoportokban (csapatokban) írjanak szómagyarázatokat, páromondatos lexikoncikkeket a szövegből kiemelt szavakról! Minden csoport megkapja a listát, ami alapján írják meg a szómagyarázatokat fontossági sorrendben, esetleg osszák szét a szavakat maguk között! Csoportonként más-más lehet a feladatmegoldás „taktikája”:

mérkőzés (meccs)
mez
kapus
mezőnyjátékos
csatár
hátvéd
bíró
kiállítás
térfélcsere
lövés
taktika
szabadrúgás
sorfal

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek ismereteinek bővítése a fociról önálló csapatmunkában

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Szöveg olvasása, csoportos feldolgozása
Szómagyarázatok írása lexikonstílusban
Csoportbeszámoló, definíciók kiegészítése

felső sarok
cselez
passzol
les
játékidő

A szócikket a gyerekek nyilván csak a saját, eddig meglévő ismereteikből méríthetik, de valószínű, hogy minden osztályban van néhány gyerek, aki eléggé otthon van a fociban. Ügyeljünk arra, hogy minden csoportba kerüljön ilyen, aki segíthet a többieknek, ha hiányosak az információik!

Egy kifejezés van a történetben, ami az előzmények nélkül nehezen érthető. Az „abszolút fiú” a legnagyobb fiú az ellenfél játékosai közül, aki játék közben is vagy tízszer elmondta, hogy abszolút, így ragadt rá ez a név.

4.4b Csapatbeszámoló

15
perc

A csapatok váltott sorrendben olvassák fel egy-egy szó magyarázatát! A felolvasás sorrendjét pénzfeldobással (vagy más módszerrel) kisorsolhatjuk. A következő szó magyarázatát a soron következő csapat felolvassa, a többiek figyelnek, és akkor jeleznek, ha lényeges kiegészítenivalójuk van. Aki ezt jelzi, szintén felolvashatja a szómagyarázatát. Ha nem lényeges a különbség, a bíró (a pedagógus) figyelmezteti a csapatot. Háromszori figyelmeztetés után a csapat egy soron következő felolvasásból kimarad. Így figyelmeztethetjük a „nyomulókat”, ugyanakkor szerepjátékos szabályt vihetünk a feladat ellenőrzésébe, amivel érdekesebb lesz a játék.

Vedd figyelembe!

Kiss Ottó könyve egy gyermektörténetbe ágyazva meséli el a foci alapvető szabályait. A *Focisták kézikönyvét* bevihetjük az órára, és ajánlhatjuk nyári olvasmány-nak is, kiadós focicsaták mellé (könyvajánló elérhető a Reftantáron).

4.5 Focis tesióra

45
perc

Már csak a foci hiányzik. Szervezzünk olyan testnevelésórát, amin a labdarúgás alapelemeinek gyakorlása után igazi csapatjáték következik. A csapatok maradhatnak az előző órán kialakított csapatkötelékben, de újráválaszthatjuk a csapatokat mozgáskészség szempontjából is.

4.5a Bemelegítés

Bemelegítő nyújtó és gimnasztikai gyakorlatok után – ami minden sportnál alapkövetelmény – végezzünk iramváltó futásgyakorlatokat:

10
perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Ne csak beszéljünk a fociról, szerezzünk róla mozgásélményt!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Bemelegítő nyújtó és gimnasztikai gyakorlatok
Futás iram- és irányváltásokkal
Labdavezető, kapura rúgó gyakorlatok
Foci cseresor-váltásokkal

JEGYZETEIM

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Tornaterem vagy focipálya
Néhány focilabda,
focikapu
Szlalom-akadályok
Síp

- lassú kocogásból jelre gyors vágta, majd jelre lassú kocogás újra
- lassú kocogás, jelre fordulás, vágta vissza
- gyors vágta, jelre fordulás, kocogás vissza
- gyors vágta, jelre fordulás, vágta vissza

4.5b Labdaérezék fejlesztése

10
perc

- Cselezés szlalompályán akadályok között, a végén rúgás üres kapura. Mindezt gyakorolhatjuk egymás mellett két-három sorban, végül sorversenyt is rendezhetünk.
- Célzott kapura lövés egyre távolabbról. A kapura tartó lövést kapus védi.

4.5c Cserefoci

25
perc

Két csapatot választunk, lehetőleg mindenki játsszon (lányok-fiúk vegyesen)! A csapatok 9, 12 vagy 15/16 játékosból állnak, de nem játszanak egyszerre. Mindkét csapaton belül 3-3 vagy 4-4 fős csoportokat alakítunk, melyeket megszámozunk (mindenki megjegyzi a számát), ezek lesznek a cseresorok. A csapatok 1. sora kezd, a labdarúgás szabályai szerint játszunk. Tornateremben a falról visszapattanó labda is játékban marad. Néhány perc elteltével a pedagógus másik cseresor számát mondja, mire a játékban lévők leszaladnak a pályáról, a szólítottak pedig befutnak az alapvonalról, és kergetik tovább a labdát. Csak guruló labdával lehet játszani, és tilos az erős lövés. Gól után az a csapat hozza játékba a labdát a kapujától, aki kapta. A pedagógus ügyeljen rá, hogy lehetőleg minden cseresorra egyenlő idő jusson!

Játék forrása: *Mozgásos játékok / Cserefutball* (71-72. o. – elérhető a Reftantáron).

JEGYZETEIM